

Riksdagen

Uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden 2025/26:42

Fredagen den 29 maj

§ 1 Rättsliga och inrikes frågor

Migrationsminister Johan Forssell

Åtterrappport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 5–6 mars 2026

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 4–5 juni 2026

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Hjärtligt välkomna till EU-nämndens sammanträde. Jag förklarar sammanträdet för öppnat.

Vi hälsar statsrådet Johan Forssell med medarbetare hjärtligt välkomna till dagens sammanträde. Vi börjar med en åiterrappport.

Anf. 2 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Herr ordförande! Ledamöter! Jag har med mig en omfattande delegation i dag – till er stora glädje. Jag har framför mig följande medarbetare, så att ni vet vilka som sitter framför er: Adam Reuben, Helena Garne, Amanda Häggqvist, Johan Eriksson, Rebecca Svad, Ivar Ahlroos Källhed, Annika Liwendahl, Marija Todorovska, Karolina Gustafsson, Anton Weyler, Oskar Lindbom och Leila El Fahimi.

Ni har tidigare fått en skriftlig rapport för den 5–6 mars. I korthet handlade mötet mycket om samarbetet med tredjeländer. Det var med Libanon och Libyen. Båda länderna är viktiga transitländer, och många ministrar och länder uttryckte stöd för samarbetet som finns med de två länderna.

Vi fick också en lägesuppdatering av kommissionen om implementeringen av migrations- och asylpakten. Det får vi löpande på våra möten. Cypern aviserade att man skulle hålla en informell ministerkonferens den 12 juni för att högtidlighålla ikraftträdandet av asyl- och migrationspakten.

Vi diskuterade också frågan om frivilligt återvändande. Det var många rundor runt bordet. På den dag då rättsliga frågor behandlades antogs också en allmän riktlinje om förslaget till förordning om skydd för vuxna, och det hölls en diskussion om advokaters oberoende i Europa. Jag kan utveckla detta, men ni har ju fått en skriftlig rapport.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor, och vi tackar för informationen.

Vi rör oss in på rådsdagordningens punkt 3, Det övergripande läget i Schengenområdet.

Anf. 4 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Det samlade läget i Schengenområdet är en återkommande punkt på Schengenrådets dagordning. Under mötet i juni nästa vecka väntas rådet dels notera kommissionens årliga rapport om läget i Schengen, dels godkänna ordförandeskapets förslag till prioriteringar för kommande år. Det väntas också en diskussion om hur vi kan säkerställa att vi genomför och följer upp de olika åtgärder som föreslås.

Låt mig till att börja med säga några ord om kommissionens rapport om läget i Schengenområdet. Årets rapport redogör för ett antal bristområden och identifierar prioriteringar för den kommande Schengenrådscykeln 2026–2027. Den övergripande inriktningen är att befästa redan uppnådda resultat, att åtgärda kvarvarande brister och stärka unionens beredskap inför framtida kriser.

Fokus ligger för det första på Schengens externa dimension och den gemensamma viseringspolitiken, för det andra på effektiva återvändandesystem, för det tredje på inre säkerhetsarbete och styrningsrelaterade frågor.

Regeringen välkomnar rapporten och instämmer i att de identifierade bristerna framstår som de mest angelägna att åtgärda.

Ordförandeskapets förslag till prioriteringar för kommande cykel utgår från att de befintliga tre prioriteringarna fortfarande är relevanta. Den första uppmanar till att påskynda digitaliseringen av rutiner och system och förbättra beredskapen för införandet av de storskaliga it-systemen. Den andra handlar om att stärka säkerheten vid de yttre gränserna och effektiviteten i återvändandeprocessen. Den tredje syftar till att öka den inre säkerheten, samtidigt som vi strävar efter fri rörlighet i ett område utan inre gränskontroller.

Ordförandeskapets förslag till prioriteringar innebär att dessa kvarstår och att rådet samtidigt föreslås godkänna ett antal konkreta åtgärder för att genomföra prioriteringarna.

Underlaget diskuteras fortfarande på tjänstemannanivå. Ett uppdaterat dokument har cirkulerats. I vår mening har det utvecklats i positiv riktning. Det är nu tydligare vad som är våra viktigaste fokusområden, och de kompletteras med tydliga uppföljningsbara åtgärder. Givet att fokus för prioriteringarna kommer att ligga på att genomföra befintliga åtaganden kommer regeringen att godkänna förslaget till prioriteringar för nästa Schengenrådscykel.

När det gäller diskussionsfrågorna och uppföljningen av de föreslagna åtgärderna anser regeringen att befintliga verktyg är tillräckliga för att säkerställa implementering och uppföljning av åtgärderna, men vi ser gärna att rådet ägnar sig åt tematiska diskussioner med fokus på grundläggande utmaningar med att genomföra vissa åtgärder.

Jag vill också passa på att nämna att regeringen har tagit initiativ till ett gemensamt brev till kommissionen. Vi tillsammans med ett tiotal andra medlemsstater vill adressera frågan om det ökade antalet ryska medborgare som fortsätter att beviljas Schengenviseringar, trots pågående krig i Ukraina. Det är en fråga som har varit uppe tidigare, och regeringen

anser att utvecklingen är mycket oroväckande, framför allt eftersom den stora majoriteten av viseringarna har visat sig utfärdas i turismsyfte.

För mig är det helt oförsvarligt att ryska medborgare kan spendera sommaren med att turista i europeiska städer medan ukrainska medborgare försvarar sin och vår frihet mot den ryska fullskaliga invasionen. Det är en oacceptabel utveckling att antalet turistvisum till ryska medborgare till och med ökar, och det kan potentiellt sett också hota EU:s inre säkerhet.

Brevet som den svenska regeringen har tagit initiativ till uppmanar kommissionen att vidta åtgärder. Det handlar till exempel om att lägga fram lagstiftningsförslag som gör det möjligt för medlemsstaterna att införa riktade viseringsrestriktioner av utrikespolitiska skäl, särskilt i situationer där politiska relationer eller säkerhetsläget snabbt försämras. Det kan exempelvis handla om att avslå vissa kategorier eller samtliga viseringsansökningar från medborgare från ett särskilt land. Därtill uppmanar vi också kommissionen att se över sina riktlinjer för viseringar för ryska medborgare och att hanteringen sker mer enhetligt och samlat. I dag spretar det mycket mellan de olika länderna.

Anf. 5 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag vill också tacka statsrådet för att han själv är här i stället för att skicka en statssekreterare, som de flesta andra gör numera. Jag är tacksam över att vi får träffa ministern själv.

Jag hade egentligen inte tänkt säga någonting på den här punkten, men eftersom du nämnde viseringspolitiken skulle jag vilja ställa en fråga. Menar du viseringar till Schengen, till exempel att ryska medborgare fortfarande får visum, eller det som kommer senare, det vill säga viseringspolitik som ett sätt för återtagande eller för att påverka tredjeländer? Vilket avsågs?

Anf. 6 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Jag ger fullt stöd för brevet rörande att framför allt ryska turister inte kommer hit.

Vi tar naturligtvis emot oppositionella som behöver fly från Ryssland. Hur ser det ut där?

Jag stöder absolut att man inte ska få komma hit bara-för-att.

Anf. 7 ANDERS EKEGREN (L):

Det är en mycket oroande utveckling om det kommer en mängd ryssar till Europa på turistvisum. Det är verkligen inget vi vill.

De lär säkert inte få turistvisum i Finland, men vilka länder är det som faktiskt ger ryssar turistvisum? Det är intressant att få veta.

Anf. 8 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Herr ordförande! Jag tackar för frågorna.

Det är alltid trevligt att närvara i EU-nämnden. Ibland finns andra saker som händer, och det finns många trevliga statssekreterare som vi kan skicka. Om man har möjlighet vill man inte missa chansen att få tillbringa förmiddagen tillsammans med er om dessa viktiga europeiska framtidsfrågor.

Jag ska börja med att svara på Ilona Szatmári Waldaus fråga.

Artikel 25a gäller viseringsarbetet. Det är en del i vårt återtagandearbete. Det är ett pågående arbete med ett antal länder. Det har ju införts viseringsrestriktioner. Ett sådant land är Etiopien. Det handlar om att använda artikeln som ett verktyg för att länderna ska göra det som de har en förpliktelse att göra, det vill säga återta sina medborgare. Nu har artikel 25a precis lyfts upp, men det finns andra diskussioner. Kommissionen själv har preciserat vilka länder det i så fall gäller. Jag känner inte till att några beslut har fattats i frågan eller att det kommer att bli ett beslut i det här sammanhanget.

Men artikel 25a är ett verktyg som kan genomföras och har under den tid jag kan överblicka genomförts i alla fall en gång. Det är ingenting som den svenska regeringen på något sätt utesluter, men det är naturligtvis ingenting man vill genomföra därför att det potentiellt sett kan få konsekvenser på andra områden – försvåra handel och så vidare.

Jag vet inte om det var svar på din fråga. Annars får du ställa en följdfråga.

Sedan vara det Centerpartiets fråga. Det här handlar primärt om turistvisum. Det är ett stort antal individer som det gäller. Söker man asyl i ett land i EU gör man inte det på turistvisum. De kommer i en annan kategori. En och annan rysk medborgare får asyl i Europas länder, men de är inte så många. Vi vill använda detta som ett sätt att stänga till ett kryphål som primärt inte handlar om att söka asyl utan att ha trevliga sommarssemestrar i Europa medan Ukrainas medborgare dör på slagfältet.

Sedan vänder jag mig till Liberalerna. Vilka länder gäller detta? visumen beviljas i några länder, och antalet är olika. Några som sticker ut är Frankrike, Italien och Spanien. De tre sticker ut i antal. Utifrån detta kan vi se att det behövs en större enhetlighet i hur Europas länder beviljar dessa turistvisum. När man har fått dem kan man sedan använda dem för att resa fritt i Europa.

Anf. 9 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för närvaron.

Från Miljöpartiets sida är det inte alltid man har anledning att ge beröm, men jag vill verkligen göra det med anledning av initiativet. Det är helt galet att man låter ryska turister komma till Europa. Allt stöd i den frågan.

Anf. 10 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för svaret.

Jag tycker att initiativet med turistvisum för ryska medborgare är väldigt lovvärt och bra. Däremot anser jag inte att man ska använda visum som ett påtryckningsmedel för att länder ska återta sina medborgare. Självklart måste dock Schengen kunna ha visumkrav på länder som av andra skäl kan ses som riskstater, stater i krig och så vidare.

Jag kommer inte att anmäla någon avvikande ståndpunkt här, men vi återkommer i den här frågan.

Anf. 11 ANDERS EKEGREN (L):

Det var ju lite förvånande. Det var inte de här tre länderna jag hade trott att det handlade om, så det var väl bra att jag ställde frågan.

Men vad är motiveringen från dessa tre länder till att ta emot ryska medborgare på turistvisum? Det kanske är en för svår fråga att svara på, men vet men något om hur de här länderna resonerar?

2025/26:42
29 maj

Anf. 12 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Vi sitter och slår våra kloka huvuden ihop här. Det är väldigt svårt att ge något svar på vad det beror på. Det är nationella beslut, och det är väl just det vi far efter här: Det måste finnas en större enhetlighet. Som jag säger är det också en fråga om Europas inre säkerhet, om man ska vara riktigt krass.

Sedan kan man väl notera en sak om de tre länder jag nämner. Inget ont om den svenska turistindustrin – den är växande och stark – men detta är ju tre stora turistländer som har en väldigt stor andel av sin bnp inom den sektorn. Det kan möjligen också spela in, men det blir spekulationer från min sida. Det viktiga är att vi nu tar detta initiativ och förhoppningsvis kan minska detta, helt enkelt.

Bara som information kan jag nämna att det i fjol beviljades 632 000 viseringar till ryska medborgare. Turistvisumen står för 75 procent av dem. Det handlar alltså om ett stort antal länder.

Vi har dock gott hopp om att vid mötet få brett stöd för det här svenska initiativet.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Så är det.

Jag konstaterar då att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi kommer till dagordningspunkt 4, Genomförandet av interoperabilitet.

Anf. 14 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Herr ordförande! Genomförandet av interoperabiliteten är ett återkommande tema på RIF-rådet. Anledningen har varit förseningar i arbetet med flera av de nya systemen. Förseningarna har delvis också påverkat genomförandet av andra system och lett till att sluttiden för genomförandet av interoperabiliteten dem emellan har fått flyttas fram till andra kvartalet 2028.

Den sista delen av tidsplanen, det vill säga driftsättningen av det reviderade viseringssystemet och dess integration med interoperabiliteten samt driftsättningen av den nya viseringsplattformen, sträcker sig till första kvartalet 2030.

Regeringen anser att det är olyckligt med dessa upprepade förseningar av genomförandet. Det är viktigt att kunna realisera den stora nytta som finns med utvecklingsarbetena så snart som möjligt, både för ökad säkerhet och för en smidigare gränskontroll. Samtidigt måste såklart alla tidsplaner vara realistiska och genomförbara och ge tid för nationella genomföranden. Vi tycker dock som sagt att förseningarna är olyckliga.

Detta är en lägesrapport.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Vi rör oss vidare till dagordningspunkt 5, Övriga frågor, Aktuella lagstiftningsförslag.

Anf. 16 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Herr ordförande! Det är en informationspunkt. Vi avser att lyssna, helt enkelt, och pusta ut lite efter de första fyra punkterna.

Anf. 17 ORDFÖRANDE:

Det låter väl som en rimlig strategi.

Då tackar vi så mycket för informationen.

Vi rör oss vidare till dagordningspunkt 6, Den framtida rättsliga statusen för fördrivna personer från Ukraina.

Anf. 18 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Herr ordförande! Då blir det lite mer intressant. Som ni vet beslutade rådet för drygt fyra år sedan, i mars 2022, att aktivera massflyktsdirektivet – TPD:n, som vi ofta säger i vardagligt tal – till följd av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Denna aktivering har också förlängts vid flera tillfällen sedan dess, senast genom ett beslut i juli förra året. Att fortsätta förlänga detta har varit en väldigt viktig fråga för Sverige. Nuvarande aktivering gäller till och med den 4 mars nästa år.

En viktig del i vårt stöd till Ukraina är att erbjuda ukrainare mer en långsiktig möjlighet att stanna i Sverige. Från och med den 11 juni kan ukrainare med tillfälligt skydd beviljas arbetstillstånd inifrån landet. De kommer även under två år att undantas från det lönekrav som också finns vid arbetskraftsinvandring.

Kommissionen har inför RIF-rådet bett ordförandeskapet att sätta upp frågan om den framtida rättsliga statusen för ukrainare i EU på dagordningen, detta för att få politisk vägledning inför kommande förslag i juni om en ytterligare förlängning av massflyktsdirektivet.

Vi har ännu inte fått ta del av något diskussionsunderlag, men vid mötet förväntas ministrarna ta ställning till om kommissionen ska föreslå en oförändrad förlängning av massflyktsdirektivet eller om en förlängning ska inkludera framtida begränsningar av målgruppen.

Den begränsning som kommissionen tidigare har lyft gäller personer med utreseförbud från Ukraina. En sådan begränsning skulle främst beröra män som är eller kommer att bli aktuella för mobilisering, alltså personer inom åldersspannet 23–60 år. Detta är en grupp som Ukraina givetvis önskar ska stanna kvar i landet.

Kommissionens ambition är att en eventuell begränsning ska utformas på ett sätt som inte medför en administrativ börda. Utgångspunkten har också varit att en begränsning av målgruppen inte ska omfatta personer som redan är här med hjälp av TPD.

Som ett led i att upprätthålla EU:s och Sveriges stöd till det ukrainska folket är regeringen positiv till en förlängd aktivering av massflyktsdirektivet. Beträffande begränsningen av målgruppen behöver hänsyn tas till Ukrainas intressen och även den administrativa bördan för medlemsstaternas migrationsmyndigheter.

Förutsatt att det blir möjligt med en effektiv hantering välkomnar regeringen att förslaget inkluderar en begränsning av det tillfälliga skyddet för personer med just utreseförbud från Ukraina.

Anf. 19 ÅSA ERIKSSON (S):

Herr ordförande! Jag vill börja med att säga att vi socialdemokrater står bakom regeringens förslag till ståndpunkt. Vi har dock en fråga som vi ställde i socialförsäkringsutskottet och som vi inte fick svar på av statssekreteraren, så jag vill försöka igen här med ministern.

Det handlar om de personer som befinner sig här och inte kan växla till arbetstillstånd eller andra typer av uppehållstillstånd. Kommer de att räknas in i varaktigt bosatta och femårsregeln för dessa, enligt EU:s bedömningar? Om massflyktsdirektivet sedan inte skulle förlängas är det ju viktigt att veta om de räknas in i vabo eller ej.

Anf. 20 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

En rak fråga ska få ett rakt svar. Personer som har tillfällig status, även de som kommit med hjälp av TPD, omfattas inte av vabodirektivet, så den möjligheten finns inte. Däremot arbetar vi med, och har faktiskt redan presenterat, både förslag och lagstiftning som innebär att man ska kunna göra en övergång från tillfälligt skydd till uppehållstillstånd för arbete eller studier. Det är där vi befinner oss i dag. Men det gäller inte vabo. Det är någonting annat.

Anf. 21 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går över till dagordningspunkt 7, Genomförandet av migrations- och asylpakten.

Anf. 22 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Herr ordförande! På dagordningen finns också den återkommande punkten om genomförandet av migrations- och asylpakten. Här väntar vi på att kommissionen ska ge oss en uppdatering om det pågående genomförandearbetet inför att pakten ska börja tillämpas fullt ut om bara några dagar, den 12 juni.

Ordförandeskapet kan också väntas informera om den informella ministerkonferens om genomförandearbetet som kommer att äga rum på Cypern den 11–12 juni.

Eventuellt kommer detta att följas av en kortare bordsrunda. Då kommer jag återigen att framhålla vikten av att alla nu genomför det vi faktiskt har kommit överens om. Kommissionens arbete och att det återkommande sker uppföljning och diskussion i rådet är också något jag tänker välkomna.

Anf. 23 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag tackar för redogörelsen. Det här blir väldigt svårt. Vi har ju alltid haft en avvikande ståndpunkt när det gäller migrations- och asylpakten eftersom vi inte står bakom den. Vi vill i stället att EU ska jobba för en mer human och rättssäker migrationspolitik i linje med asylrätten. Frågan är dock hur många gånger vi ska avvika i en fråga som är avgjord och klar. Det var därför jag tvekade lite grann.

Jag väljer denna gång att inte anmäla någon avvikande ståndpunkt med anledning av att pakten är implementerad, men jag vill ändå framföra vår åsikt i frågan.

Anf. 24 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Också vi i Miljöpartiet har haft en återkommande avvikande ståndpunkt i denna fråga. Vi hade väl önskat att regeringen här skulle framhålla genomförandet av de rättsakter som minimerar risken för rättighetsöverträdelser, upprätthåller rättssäkerheten och säkerställer att asylrätten inte urholkas, inte minst i syfte att skydda särskilt sårbara grupper och barn.

Vi väljer i dag att även denna gång anmäla detta som avvikande ståndpunkt.

Anf. 25 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar då att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande ståndpunkt anmäld från Miljöpartiet.

Vi går till dagordningspunkt 8, Migrationssituationen vid Engelska kanalen.

Anf. 26 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Ordförande! Som ni känner till har migrationstrycket vid Engelska kanalen varit högt under de senaste åren. Vid rådmötet kommer kommissionen tillsammans med Europol och Frontex att informera om situationen och vilka insatser som genomförs för att bemöta den irreguljära migrationen vid kanalen.

Kommissionen har även sedan tidigare aviserat att den tillsammans med relevanta medlemsstater – alltså inte Sverige utan framför allt Frankrike – ska ta fram en migrationshandlingsplan för kanalen. Vi har inte fått någon sådan, så vi får se vad som kommer att sägas under den här punkten.

Anf. 27 ORDFÖRANDE:

Det är inte utan att man tycker att det är lite intressant att Storbritannien lämnade EU bland annat för att minska migrationen över Engelska kanalen och att resultatet har blivit det direkt motsatta. Det kanske är en bra idé att vara medlem i EU – man vet aldrig.

Vi tackar så mycket för informationen.

Då har vi dagordningspunkt 9, Migrationens yttre dimension: samarbete med Somalia.

Anf. 28 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Ordförande! Under den här dagordningspunkten väntar vi oss en diskussion om EU:s samlade samarbete med Somalia på migrationsområdet.

Enligt det underlag som har delats kommer diskussionen att utgå från två huvudsakliga frågor. Den ena rör den ökande smuglingen av somaliska medborgare till EU och vilka ytterligare åtgärder EU kan vidta i Somalia och i transitländer för att bekämpa de här smuglingsnätverken. Den andra frågan rör vilka påtryckningsmedel som är mest effektiva för

att stärka samarbetet med Somalia och om EU borde tillämpa viseringsåtgärder gentemot Somalia som ett verktyg för att uppnå ett mer välfungerande samarbete om återvändande och återtagande med landet.

Beträffande ökningen av irreguljär migration från Somalia till EU stöder regeringen EU:s insatser mot kriminella smugglingsnätverk och även EU:s åtgärder för stärkt migrationshantering. Sverige spelar en aktiv roll i Khartoumprocessen, i vilken Somalia och flera betydelsefulla transitländer deltar. Sverige bidrar även bilateralt på migrationsområdet genom olika former av kapacitetsstöd.

Vad gäller samarbete med Somalia om återvändande och återtagande har flertalet medlemsstater rapporterat om svårigheter. Redan i juli 2024, alltså för snart två år sedan, presenterade kommissionen ett förslag om att vidta viseringsåtgärder enligt artikel 25a i viseringskodexen i förhållande till somaliska medborgare. Det handlar till exempel om att ta bort möjligheten till visering för flera inresor och att innehavare av diplomat- och tjänstepass inte ska undantas från viseringsavgifter.

Socialförsäkringsutskottet informerades om detta i oktober 2024, men rådet har ännu inte fattat beslut om att genomföra dessa åtgärder.

Ett välfungerande återvändande för individer som saknar laglig rätt att vistas i EU är en väldigt prioriterad fråga för EU. Regeringen delar naturligtvis denna prioritering, särskilt när det kommer till personer som har dömts för brott eller som utgör ett säkerhetshot. I detta är samarbetet mellan EU och tredjeländer om återtagande av sina medborgare helt centralt.

Som en del i att säkerställa tredjeländers samarbete fullt ut med EU om återvändande har Europeiska rådet uppmanat EU att använda alla tillgängliga verktyg inklusive viseringsåtgärder. Som bekant drev regeringen under det svenska ordförandeskapet att viseringspolitiken ska användas mer strategiskt för att uppnå just ett ökat återvändande.

Som utgångspunkt stöder regeringen åtgärder som bidrar till ett effektivt återvändande av de personer som inte har laglig rätt att vistas i Sverige och i EU. Regeringen är generellt positiv till användandet av viseringsåtgärder för att få till stånd ett fungerande återtagandesamarbete med tredjeländer. Regeringen välkomnar därför EU-gemensamma ansträngningar i dialogen med Somalia där aktivering av viseringsåtgärder kan komma att vara ett verktyg.

Ett viktigt nästa steg är framtagande av en EU-gemensam färdplan i form av en tidslinje med tydligt definierade mål och förväntningar kopplat till vad Somalia förväntas uppnå för att samarbetet om återvändande och återtagande ska anses tillfredsställande. Färdplanen bör sedan kommuniceras med Somalia och utvärderas efter utsatt tid.

Somalia är också ett prioriterat land för Sverige vad gäller återvändande. Återvändandet under 2024 och 2025 var avsevärt högre än tidigare år. Regeringen är därför mån om att den bilaterala relationen med landet beaktas vid ett eventuellt övervägande om beslut gällande viseringsåtgärder.

Jag svarar gärna på frågor.

Anf. 29 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag tackar statsrådet för genomgången.

Från Vänsterpartiets sida tycker vi inte att viseringsåtgärder är rätt verktyg när det gäller dialogen om återvändande. Att straffa länder på det sättet kan få konsekvenser både för EU och för landet i fråga.

Vi tycker inte heller att rätt sätt för att till exempel få Somalia eller andra länder att ta tillbaka sina medborgare är att bevilja ett bistånd som finansierar premiärministerns släktingar, vad det verkar, och som man inte riktigt har någon kontroll över.

Jag vill i den frågan anmäla en avvikande ståndpunkt.

Anf. 30 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Jag vill lyfta fram barnperspektivet i detta. Det tycker jag saknas. Jag vill helt enkelt fråga om Sverige kommer att driva barnperspektivet när det i diskussionerna handlar om återvändande.

Anf. 31 ÅSA ERIKSSON (S):

Vi står bakom det som presenteras här skriftligt i förslag till ståndpunkt. Men vi står inte bakom Tidöregeringens hantering och kontakter med regimen i Somalia.

Mot bakgrund av det vill jag fråga vad statsrådet kommer att lyfta fram som mest framgångsrika åtgärd för att öka återvändandet. Vi socialdemokrater förutsätter att det inte är att använda biståndsmedel för tveksamma anställningar av regimen släktingar.

Anf. 32 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Jag skulle vilja ansluta till Vänsterpartiets avvikande ståndpunkt. Vi från Miljöpartiet tycker att EU-länder har en skyldighet att bekämpa korruption och säkerställa en sund ekonomisk förvaltning. Det är principer som EU-länderna inte under några omständigheter bör äventyra i sitt arbete med att stärka återtagandesamarbete med tredjeländer.

Vi menar att använda viseringspolitiken som ett påtryckningsmedel för att främja EU:s migrationspolitik riskerar att få negativa effekter också för migrationspolitiska samarbeten med tredjeländer.

Anf. 33 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Ordförande! Jag tackar för frågorna.

Från Vänsterpartiet uppfattade jag kanske inte så mycket en fråga, utan det var mer ett konstaterande.

Till Centerpartiet vill jag säga att det alltid finns ett barnperspektiv i det som regeringen gör. Det är en viktig del i detta. Nu handlar detta om återtagandet. Där är det viktigt att det alltid genomförs på ett sätt som är i linje med både de internationella konventioner som vi undertecknat och naturligtvis också den svenska lagstiftningen.

Under ett antal år låg återvändandet helt nere. Nu har vi en helt annan syn på detta. Vi genomför helt andra åtgärder som inte har skett tidigare. Det syftar i grund och botten till att upprätthålla en reglerad invandring.

Det här är individer som i många fall, men inte i alla, har begått väldigt allvarliga brott. Det finns också ett barnperspektiv i det. En av de individerna är till exempel en person som har dömts för våldtäkt mot barn, eftersom just frågan om barn just nämndes. Det perspektivet finns också

här. Den personen ska inte kunna fortsätta att begå brott och inte fortsätta att förstöra livet för det brottsoffret.

Svaret på frågan är att vi alltid har ett barnperspektiv i det vi gör. Det återvändandearbete vi gör är väldigt noggrant och väldigt utvärderat. Det sker tillsammans med väldigt välrespekterade FN-organ och Migrationsverket. Det ligger helt i linje med att ha ett fokus på barnen och deras rättigheter i detta.

Från Socialdemokraterna fick jag frågan om vilka åtgärder som lyfts fram. Vi kanske ändå ska börja med att ta några ord om historien här.

Under ett antal år med andra regeringar låg återvändandearbetet helt nere. Det var i princip ingen person som återvände till Somalia. Det var noll, noll, noll, noll och noll.

Det är klart att det är väldigt allvarligt, inte minst för att det undergräver helt den reglerade invandringen. Det är det också för att flera av de personerna är dömda för mycket allvarliga brott i Sverige. De har blivit kvar här för att det inte var en prioriterad fråga. De har kunnat fortsätta att begå nya brott, och de har kunnat fortsätta att förstöra livet för sina brottsoffer. Det var den verklighet vi ärvde.

Nu är det en helt annan situation. Svenskt bistånd är inte längre en bankomat. Det är ingenting som bara betalas ut helt kravlöst, utan vi har tydliga förväntningar på mottagarstaterna. Det är tydliga förväntningar att de ska genomföra det som de har en folkrättslig förpliktelse att göra enligt FN, nämligen att ta emot sina egna medborgare. Det är ingenting som man bara ska säga och sedan inte göra någonting åt. Världen fungerar inte på det sättet, utan man måste också vidta åtgärder.

Man kan samarbeta och man kan bygga kapacitet tillsammans. Det gör vi till exempel genom vårt samarbete med IOM, som är ett väldigt välrespekterat flyktingorgan. Det har en mycket lång erfarenhet av att arbeta i komplexa miljöer.

Vi har också fått ta emot mycket noggranna rapporter om det samarbete som sker. Det är belyst på bredden och på längden. Det finns ingen information om att det skulle finnas någon korruption i detta, som har påståtts, och att det skulle vara mutor. Har man sådana belägg uppmanar jag att man ska lägga fram dem. Det finns inga sådana belägg. De personer som har påstått det bör tvärtom lägga fram de sakerna. Innan man har gjort det är man svaret skyldig. Det finns inga sådana belägg. Jag välkomnar om det skulle finnas att man ska ta fram det. Men efter ett år har jag fortfarande inte sett någonting sådant över huvud taget utan bara löstryckta påståenden.

Det handlar också om att man ska ställa krav och att vi har tydliga förväntningar på länderna att de ska göra det som de har en skyldighet att göra. Vi kan se att det arbete som vi har bilateralt också ger effekt. Vi ser hur antalet verkställigheter har ökat väldigt kraftigt, inte minst när det gäller just brottsutvisningar.

Den här frågan handlar kanske snarare mycket om viseringsdiskussionen än om best practice runt om bordet. Men för det fall att frågan kommer upp tänker jag naturligtvis framhålla vårt väldigt välfungerande samarbete tillsammans med FN:s IOM. Det syftar till att just kunna verkställa fler utvisningar av personer som av svenska myndigheter och svenska domstolar har fått beslut att de inte har laglig rätt att vara i Sverige, eller av svenska domstolar fått ett beslut om utvisning ur landet på grund av att de har begått brott. Det är en viktig del i en mycket större helhet.

Men det är en viktig del i en mycket större helhet för att just säkerställa att de personerna inte är kvar i landet.

Miljöpartiet hade mer ett konstaterande.

Anf. 34 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Jag tackar så mycket för svaret.

Jag tar upp barnperspektivet därför att vi vet att det finns problem på återvändandecenter när det handlar om barnperspektivet. Eftersom den här gruppen är betydligt större än bara brottslingar tycker jag att det är extremt relevant att ta upp det. Det var det ena.

Det andra är att jag naturligtvis anmäler en avvikande ståndpunkt när det handlar om att använda biståndsmedel kopplat till den här typen av frågor. Det är vi helt emot.

När det däremot gäller visering får vi väl se hur det går. Det kanske är en möjlig väg, men det kanske också blir problematiskt. Det får vi helt enkelt se. Det kan man absolut pröva.

Vi har en avvikande ståndpunkt när det handlar om att använda biståndsmedel som ett sätt att öka återvändandet. Sedan har vi ett medskick om att verkligen tydligt lyfta fram barns behov när det kommer till återtagandesituationer.

Anf. 35 ÅSA ERIKSSON (S):

Vi står bakom den skriftliga ståndpunkten. Men det statsrådet säger är delvis någonting annat som vi socialdemokrater inte står bakom. Det behövs ett tydliggörande om det muntliga svaret var ett tillägg till den skriftliga ståndpunkten. Det behöver vi få veta.

Sedan har vi socialdemokrater en helt annan syn på vad som verkligen hände tidigare mandatperioder. Det pågick faktiskt framgångsrikt arbete med återvändande till andra länder, bland annat Marocko.

Det handlar om hur långt man som regering är beredd att gå och med vilka metoder. Men det hör inte riktigt till det här ärendet. Det är kanske snarare en fråga när vi talar om biståndspolitik. Jag tycker att det är viktigt att det inte är den typen av åtgärder som lyfts fram som förslag i den svenska ståndpunkten. Viseringspolitiken har vi inga som helst problem med. Det står vi bakom. Men jag behöver ett tydliggörande om det muntliga svaret från statsrådet var ett tillägg till den skriftliga ståndpunkten.

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Det är det muntliga som gäller. Jag tolkar statsrådet som att svaret var att det gäller om frågan kommer upp. Vill statsrådet förtydliga ytterligare?

Anf. 37 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Jag tar det i tur och ordning.

Till Centerpartiet kan jag bara påpeka att återvändandearbetet är en kedja av många olika delar där helheten måste hänga ihop. Om jag tar just barnperspektivet kan jag peka på en förvisso generell förändring men som ändå är viktig i samarbetet. Det är inte ett obetydligt antal individer det handlar om.

Det är det uppdrag som vi har gett till Migrationsverket att stärka tryggheten och säkerheten på våra boenden, särskilt för barns situation. Vi vill att man ska vara där så kort tid som möjligt, för det är det mest humana när man ska återvända. Det har funnits en del brister där. Nu har vi gett Migrationsverket ett sådant uppdrag att stärka det arbetet.

När det gäller frågan från Socialdemokraterna går jag först till historien. Jag är fullt medveten om att situationen i Marocko var en, men nu talar vi om Somalia. Det är två olika länder och två helt olika förutsättningar. Där är det ett faktum att återvändandearbetet under många år var väldigt svårt. Mycket låg i princip helt nere. Det är ett faktum att de personerna blev kvar här trots att de inte hade laglig rätt att vara i landet.

Det är ett faktum att flera personer som har dömts för väldigt allvarliga brott och till utvisning blev kvar här. Det är väldigt svårt att bestrida.

Skillnaden nu är att vi använder de medel som vi faktiskt förfogar över. Det är till exempel att ställa krav i biståndspolitiken och att bygga kapacitet för att säkerställa att de personerna ska lämna Sverige.

Jag kommer aldrig att be om ursäkt för att vi upprätthåller en reglerad invandring. Jag tänker göra allt som står i min makt för att till exempel dömda våldtäktsmän ska utvisas ur landet.

Ståndpunkten handlar mycket om viseringsåtgärderna. Jag fick en fråga om vad jag tänker lyfta fram om det uppkommer andra frågor. Jag tänker absolut lyfta fram detta.

Dagordningspunkten handlar om viseringsdelarna. Men får jag frågor om vårt mycket framgångsrika samarbete med FN om OPM och att bygga kapacitet tänker jag naturligtvis svara på frågor precis som jag har gjort många gånger tidigare. Mycket av dagordningspunkten handlar som sagt om viseringarna.

Anf. 38 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! För tydlighetens skull: Det ministern sa var att det inte hade pågått något arbete över huvud taget när det gäller återvändande. Det är felaktigt.

Jag vill bara understryka det som Åsa säger; vi står alltså bakom det regeringen här har framfört i den skriftliga ståndpunkten. Vi står också bakom – och hade redan påbörjat – ett arbete när det gäller att ett land som Somalia skulle ta tillbaka sina medborgare, som man har ansvar för.

Det är egentligen inte detta frågan här handlar om, för jag antar att det inte ska göras en historieskrivning utifrån statsrådets politiskt färgade bakgrund när han träffar andra migrationsministrar. Det är det här förslaget och huruvida ni tänker ställa er bakom det som ni ska ta ställning till.

Vi ställer oss också bakom förslaget. Men vi har annan fakta och information om hur också tidigare regeringar har jobbat med återvändande av sina egna medborgare, som man är ansvarig för.

Anf. 39 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag vill ställa mig bakom Centerpartiets avvikande ståndpunkt. Vi har också flera gånger betonat att vi från Miljöpartiet inte vill se att man använder bistånd som ett påtryckningsmedel.

Anf. 40 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):
Jag blir lite osäker. Detta ingick väl i min avvikande ståndpunkt? Jag vill bara dubbelkolla det.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:
Det är du som avgör det. Men det låter som att du vill att det ska ingå, och då ingår det. Konstigare än så är det inte!

Anf. 42 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):
Herr ordförande! Jag betvivlar inte att det har pågått ett arbete, men det som har lyst med sin frånvaro är resultaten. Det är bara att jämföra situationen nu med resultaten före vårt framgångsrika samarbete med FN när det gäller de personer som har utvisats med tvång. Detta samarbete beskrivs från Socialdemokraterna som någonting tveksamt – jag tror att det var det ordet. Jag kan konstatera att antalet tvångsutvisningar på två år ökade från 6 till 29.

Jag betvivlar inte att andra regeringar har arbetat med detta, men resultaten var mycket dåliga. Det har vi förändrat tack vare bland annat det framgångsrika samarbetet med FN.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:
Vi konstaterar att det finns avvikande ståndpunkter från Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Centerpartiet men att det utöver det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi hoppar över dagordningspunkt 10, för det är ett annat statsråd som tar den, och går vidare till dagordningspunkt 11, Den nuvarande geopolitiska miljöns inverkan på EU. Önskar statsrådet ta punkterna a och b samlat eller var och en för sig?

Anf. 44 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):
Jag är blott en enkel minister i demokratins tjänst, så jag följer vad den allsmäktige vill. Jag har inte så mycket att säga, herr ordförande, vad gäller punkt a, så jag kan möjligen ta dem sammantaget.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:
Den komplicerade ordföranden i EU-nämnden i demokratins tjänst tycker då att vi tar dem i ett svep. Det gäller punkt a, De europeiska inhemska underrättelse- och säkerhetstjänsternas bedömning och punkt b, Situationen i Mellanöstern.

Anf. 46 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):
Den nuvarande geopolitiska miljöns inverkan på den inre säkerheten i EU är en återkommande punkt på agendan. Under dagordningspunktens första del väntas en lägesrapport som vi ska få av ordförandeskapet gällande aktuella säkerhetshot mot EU. Det handlar även om hur medlemsstaternas säkerhets- och underrättelsetjänster samarbetar för att möta dessa.

Under den andra delen är fokus för diskussionen situationen i Iran och dess påverkan på EU:s inre säkerhet. Den pågående händelseutvecklingen

i Iran och även i Mellanöstern, naturligtvis, medför en ökad osäkerhet och oförutsägbarhet kring den iranska ledningens agerande.

Iran och dess underrättelse- och säkerhetstjänster bedriver sedan en lång tid tillbaka säkerhetshotande verksamhet mot Sverige. Den iranska regimen ägnar sig bland annat åt underrättelseinhämtning, kartläggning av oppositionella och användning av kriminella nätverk som ombud för att begå våldsdåd.

Den nuvarande utvecklingen i Mellanöstern bedöms medföra ett ökat hot, främst mot amerikanska, israeliska och judiska intressen i omvärlden inklusive i Sverige.

I det bakgrundsunderlag som finns inför denna dagordningspunkt på mötet konstaterar ordförandeskapet att EU följer situationen mycket noga både vad gäller migrationsaspekter och hot mot EU:s inre säkerhet. Vad gäller den inre säkerheten ligger fokus i första hand på onlineutvecklingen och den ökade förekomsten av radikaliserade och våldsbejakande material online samt rekrytering av barn och unga till kriminalitet.

Regeringen välkomnar att frågan om hur händelseutvecklingen i Iran påverkar säkerheten i EU har satts upp på dagordningen och hur det gemensamma arbetet inom EU kan bidra till att reducera säkerhetshotet från Iran mot EU.

Jag svarar gärna på frågor.

Anf. 47 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag har en fråga som lite grann gäller bakgrunden. Där får vi information om att den nuvarande utvecklingen i Mellanöstern bedöms medföra ett ökat hot främst mot amerikanska, israeliska och judiska intressen i omvärlden, inklusive i Sverige.

Så är det uppenbarligen, men jag upplever att detta också leder till ett ökat hot även mot muslimer i omvärlden, även i Sverige, med till exempel hot mot moskéer. Jag såg nyligen att någon hade pratat om dynamit i förhållande till en moské och så vidare.

Jag skulle därför vilja veta om det förs någon diskussion om hur detta påverkar också muslimer i Europa.

Anf. 48 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Tack, statsrådet, för dragningen!

Vi från Miljöpartiet är också oroliga för svensk-iraniers säkerhet. I det här läget tycker vi att det är fel tillfälle att skicka tillbaka ungdomar till Iran. Vi menar att man bör göra vad som krävs för att de ska få komma hem till Sverige igen.

Min fråga är helt enkelt om regeringens vilja att skydda svensk-iranier sträcker sig till dem som har utvisats den senaste tiden. Och verkar regeringen i så fall för att de ska få komma tillbaka hem till Sverige?

Anf. 49 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Herr ordförande! Tack för frågorna!

När det gäller det jag sa kring amerikanska, israeliska och judiska intressen är det en bedömning som i grund och botten inte regeringen har gjort, även om vi håller med om den. Det är från ansvarig myndighet och i det underrättelsematerial vi har som bedömningen kommer.

Jag håller med om att i så här turbulenta tider och när det skapas friktion i ett samhälle – om man använder uttrycket på det sättet – ökar det såklart riskerna brett. Jag kan inte här och nu gå in på exakt vilka åtgärder som vidtas till exempel rörande moskéer. Det är förvisso också en lite annan fråga.

Svaret är väl att vi får se vad som sägs under mötet. Jag kan bara säga att i det bakgrundsmaterial vi har ringas de här delarna in. Det finns ju också en muntlig del, och vi kommer att få en muntlig presentation. Den har vi fortfarande inte fått. Om vi får information om det kommer vi såklart att förhålla oss till det. Detta är dock den information vi har just nu, och det är också något som svenska myndigheter har bekräftat.

Sedan har vi ju ett allmänt förhöjt säkerhetsläge i landet, och det är klart att det i detta läge skapas risker brett, inte bara kring de här miljöerna utan även kring andra. Det är det bästa svar jag kan ge på frågan.

Låt mig gå vidare till frågan om Iran och verkställigheter. Ingen person som har rätt att vara i Sverige har utvisats till Iran. Har man asylskäl får man alltid uppehållstillstånd. Dessutom: Om man i dag inte har asylskäl och därmed ska återvända till sitt hemland – i det här fallet Iran – ligger ju verkställigheterna nere sedan ett antal veckor tillbaka beroende på säkerhetssituationen i landet. Ingen verkställs till Iran i dag.

Detta är inget politiskt beslut, utan vi har en reglerad invandring i Sverige som sker på ett rättssäkert sätt. I detta ligger att besluten fattas av myndigheter och domstolar och inte av politiken.

Vad jag kan säga är dock att jag vet att den här typen av bedömningar görs löpande hos Migrationsverket. Även migrationsdomstolen har löpande kontakt med till exempel EUAA och tittar på landsbedömningarna.

Inga verkställigheter sker som sagt till Iran i dag, och har man asylskäl från Iran eller någon annanstans ifrån får man självfallet uppehållstillstånd i Sverige.

Anf. 50 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för svaret.

Även om detta inte finns med i själva underlaget vill jag ändå skicka med att jag hoppas att statsrådet tar upp att det finns ett hot mot muslimer, muslimska församlingar och moskéer i Sverige. Även detta är en del av de hot som följer på situationen i Mellanöstern.

Jag vill också instämna i Miljöpartiets fråga. Det har kanske inte med detta ärende att göra, men jag vill ändå skicka med till migrationsministern att de unga som utvisats till Iran borde få komma tillbaka till Sverige, det vill säga hämtas hit.

Anf. 51 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag vill, baserat på min fråga och det avvisande svaret, anmäla en avvikande ståndpunkt. Jag instämmer också i Vänsterpartiets medskick. Jag tror att jag kan hålla det så kort, men jag vill även påpeka att myndighetsbeslut och liknande såklart bygger på vilka lagar vi stiftar tillsammans. Finns det inte intresse är det en ganska lång väg att gå.

Anf. 52 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag kan ändra det jag sa till en avvikande ståndpunkt, det vill säga att jag instämmer med Miljöpartiets avvikande ståndpunkt.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Jag tolkar det som att det med avvikande ståndpunkter från Miljöpartiet och Vänsterpartiet finns stöd för regeringens här redovisade inriktning vad gäller punkt b.

Vad gäller punkt a tackar vi för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 12, Hantering av säkerhetsutmaningar: den övergripande säkerhetssituationen.

Anf. 54 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Ordförande! Under denna dagordningspunkt väntas kommissionen ge en presentation gällande det generella säkerhetsläget i EU.

Presentationen är tänkt att ges utifrån arbetet i EU:s policycykel avseende organiserad och grov internationell brottslighet, även kallad Empact, samt de så kallade cross-cutting security trends som kommissionen har identifierat. Enligt ordförandeskapet kommer också information att ges gällande det pågående arbetet med att ta fram en ny europeisk säkerhetsstrategi.

Denna information är närmare bestämt tänkt att fokusera på relevanta aspekter vad avser EU:s inre säkerhet i detta arbete. Sedan tidigare finns också en strategi för EU:s inre säkerhet, kallad ProtectEU.

Regeringen välkomnar presentationen och de tio tvärgående säkerhetstrenderna vad gäller EU:s inre säkerhet. Vidare välkomnar regeringen information kring arbetet med en europeisk säkerhetsstrategi.

Regeringen anser att det är viktigt att kommissionen är lyhörd för medlemsstaternas behov kring strategin. Regeringen är av uppfattningen att strategin bör omfatta både inre och yttre säkerhet, då dessa är sammankopplade och även ömsesidigt förstärkande.

Medlemsstaternas nyckelroll att stärka den inre och yttre säkerheten bör understrykas i strategin med respekt för principen om lojalt samarbete och skydd av medlemsstaternas befogenheter i frågor som rör nationell säkerhet.

Strategin bör tydligt göra klart att det största hotet mot Europas säkerhet kommer från Ryssland. Därför måste våra resurser och ageranden fokusera på att just begränsa Rysslands möjligheter att göra skada.

Jag svarar gärna på frågor.

Anf. 55 MATTIAS VEPSÄ (S):

Tack, statsrådet, för föredragningen!

Vi hade detta uppe i justitieutskottet i går och fick då dokumentet strax före mötet. Jag tycker att det var lite mer utvecklat i dag. Kopplingen till ProtectEU var omnämnd, och det var lite mer otydligt i går.

Vi håller med om att det största militära hotet just nu är Ryssland. Det krävs att vi samlas för att stå upp mot det hotet. I utskottet i går lyfte vi också den inre säkerheten, som här avses, och vikten av att man inte låter det arbete som ProtectEU innebär stanna av.

Det finns skäl att till exempel lyfta det som regeringen själv i går kom med en ny strategi om, det vill säga datalagring, molnlagring och moln-

tjänster, för att kunna hantera all denna viktiga militära och civila information och kunna lagra och bearbeta den på ett säkert sätt. Det handlar om AI-strategi och datalagringsstrategi.

Det var en diskussion som vi lyfte i går. Det här är information, och ett slags ståndpunkt är viktig att ha, men det finns ju tidigare ståndpunkter till ProtectEU, och vi lyfte i sammanhanget också demokratiskölden och hotet från extrema rörelser. Även hybridhotet från Iran lyftes här i en tidigare dagordningsdiskussion.

Jag vill bara säga att den är kopplingen var lite tydligare i dag och ser fram emot fortsatta diskussioner.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

För tydlighetens skull söker regeringen mandat för diskussion. Det är inte bara en information vid dagens sammanträde utan en mandatdiskussion. Bara så att det inte råder några missförstånd.

Anf. 57 MATTIAS VEPSÄ (S):

Ja, och i den diskussionen tänker vi att man kan bredda det till att hålla ihop de här strategierna.

Anf. 58 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag tänker göra ett tappert försök till ett medskick.

Det handlar om den brittiska säkerhetsrapporten som också kopplar samman och tydligt visar att vi också måste ha fungerande ekosystem. Slutsatserna är att om det i ett pressat läge även sker översvämningar, torka och bränder kan det innebära en ytterligare press som kan göra det svårt att klara upp säkerheten.

Jag hoppas att slutsatserna i rapporten kan få finnas med när man pratar om säkerhet.

Anf. 59 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Jag tackar för alla medskick och tar med mig dem i diskussionen.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Vi konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Dagordningspunkt 13 a hoppar vi över. Vi går till övriga frågor under dagordningspunkt 13 b, Det kommande ordförandeskapets arbetsprogram.

Anf. 61 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Ordförande! Det här är en informationspunkt. Det ska bli väldigt spännande att se vad våra irländska vänner avser att ge oss för information. Än så länge har vi inte så mycket information. Det är möjligt att det kommer. Jag delar Mattias Vepsäs frustration över att saker och ting ibland kommer sent till utskottet. Jag har själva många gånger svurit över det. När jag hamnade på andra sidan vattnet kan jag bara konstatera att ibland beror det också på att informationen från EU kommer väldigt, väldigt sent.

Ni kan lita på att vi alltid arbetar för att det ska nå riksdagen så fort det bara är möjligt, men ibland sker till exempel Corepermöten dagen innan ministermötena. Om det är en bra ordning kan vi ha olika uppfattningar

om – eller jag tror kanske att vi alla håller med om att det inte är en perfekt ordning. It is what it is.

2025/26:42
29 maj

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Det är nästan som om EU-systemet inte är anpassat efter den svenska ordningen med en EU-nämnd!

Vi börjar med att tacka för informationen på den här punkten.

Vi tar oss vidare till dagordningspunkt 14, Rådets förordning om gränsöverskridande fastställande och erkännande av föräldraskap.

Anf. 63 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Ordförande! Det handlar om förslaget till en föräldraskapsförordning som innehåller internationellt privaträttsliga regler om föräldraskap i gränsöverskridande situationer.

Förordningen handlar om det rättsliga föräldraskapet till ett barn, och rent konkret handlar det alltså om regler som innebär att avgörande eller officiella handlingar om föräldraskap från en medlemsstat ska accepteras i andra medlemsstater utan att något särskilt förfarande krävs.

Det handlar också om regler om vilket lands myndigheter som ska vara behöriga att pröva en fråga om fastställande eller hävande av föräldraskap i en sådan här gränsöverskridande situation och vilket lands lag som då ska tillämpas.

Förhandlingarna kring detta har pågått i tre och ett halvt år, och för två år sedan diskuterades förslaget på RIF-rådet. Då låg fokus på hanteringen av föräldraskap efter surrogatarrangemang. Sverige gav uttryck för att de förslag till lösningar som presenterats inte var tillräckliga och att det var viktigt att hitta en lösning som Sverige kunde acceptera.

Det cypriotiska ordförandeskapet har nu satt upp förordningsförslaget för diskussion på RIF-rådet med syftet att diskutera vägen framåt och förutsättningarna för att komma i mål. Ordförandeskapet har ställt frågor till ministrarna om vilka de två viktigaste frågorna i förordningsförslaget är och om hur takten i förhandlingarna ska kunna ökas.

Sedan förslaget senast diskuterades på RIF-rådet för snart två år sedan har förhandlingarna fortsatt på teknisk nivå. Vissa framsteg görs, men det behövs mer arbete för att nå fram till en stabil förordningstext. De mer politiskt känsliga frågor som finns har berörts endast i begränsad utsträckning.

Det är osannolikt att alla medlemsstater kommer att vilja delta i en förordning, vilket är vad som krävs på familjerättens område. Frågan är i stället om det kan bli ett frivilligt fördjupat samarbete mellan de medlemsstater som är intresserade.

Regeringen står bakom ambitionen med förordningsförslaget att stärka barns grundläggande rättigheter och att öka rättssäkerheten för familjer inom EU. Det är samtidigt viktigt att reglerna motsvarar de behov som faktiskt finns och att de blir tydliga och ändamålsenliga. Sveriges ståndpunkt är bland annat att unionsrättsakten inte ska leda till diskriminering på grund av kön eller sexuell läggning. Den ska inte heller innebära att surrogatarrangemang främjas, men barn som tillkommer genom sådana arrangemang ska tillförsäkras samma juridiska rättigheter som andra barn, inklusive rätten till sitt ursprung.

Att ta ställning till frågan om enhällighet eller fördjupat samarbete kräver en mer färdig text. Det gäller inte minst för att kunna bedöma om texten är godtagbar utifrån svenska ståndpunkter. Regeringen anser att vägen framåt är att fokuserat fortsätta förhandlingarna på teknisk nivå. Det gäller bland annat i frågan om synpunkter som Sverige och andra medlemsstater framförde vid den senaste diskussionen vid RIF-rådet i juni 2024 om lösningar för frågan om surrogatarrangemang.

Regeringen ser behovet av att hitta en väg framåt i förhandlingarna och kan överväga lösningar som tillvaratar de synpunkter som Sverige har framfört. Det är inte i nuläget möjligt att peka ut vissa aspekter i förslaget som viktigare utan att andra skulle behöva nedvärderas, utan rättsakten kräver godtagbara lösningar i samtliga delar.

Det var vad jag tänkte säga om den frågan. Jag svarar gärna på frågor.

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi kommer till dagordningspunkt 15, Förordningen om inrättande av programmet för rättsliga frågor för perioden 2028–2034 och om upphävande av förordning (EU) 2021/693.

Anf. 65 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Ordförande! Det här förordningsförslaget om programmet för rättsliga frågor är en del av EU:s fleråriga budgetram för perioden 2028–2034. Programmets övergripande mål är att bidra till vidareutvecklingen av ett effektivt, inkluderande, motståndskraftigt och digitaliserat unionsområde med frihet, säkerhet och rättvisa baserat på rättsstatsprincipen, ömsesidigt erkännande och ömsesidigt förtroende.

Jag hoppas att jag fick med alla delar i den meningen!

Härigenom förväntas programmet också att stärka demokratin och skyddet av grundläggande rättigheter, bidra till tillväxt och konkurrenskraft samt digitaliseringen av rättsväsendet på unionsnivå.

Vid mötet den 5 juni väntas RIF-rådet nå en partiell allmän riktlinje om de delar av det här förordningsförslaget som inte har budgetkonsekvenser eller som motsvarar de delar som ingår i de horisontella förhandlingarna på centraliserad nivå om EU:s nästa fleråriga budget.

Regeringen avser att ställa sig bakom den partiella allmänna riktlinjen.

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går till dagordningspunkt 16, Övriga frågor.

Anf. 67 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Det är en informationspunkt. Vi avser att lyssna till den information som eventuellt ges.

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Anf. 69 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Ordförande! Det här är en återkommande punkt på RIF-råden, som EU-nämnden väl känner till.

Den här gången är det en lägesrapport. Nämnden känner till att Sverige sedan i juli 2024 deltar i Eppo, och sedan den 3 januari i fjol är Eppo också operativ i Sverige.

I övrigt tänkte jag hänvisa till det skriftliga underlaget.

Anf. 70 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Dagordningspunkt 18, Rysslands anfallskrig mot Ukraina: kampen mot strafflöshet.

Anf. 71 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Ordförande! Även den här punkten är återkommande på RIF-råden. Den här gången är det en lägesrapport.

Vad jag vill nämna här är att regeringen den 16 april i år överlämnade en proposition till riksdagen i vilken det föreslås att riksdagen ska godkänna Sveriges anslutning till den utvidgade partiella överenskommelsen för den särskilda tribunalen för aggressionsbrottet mot Ukraina. Riksdagen väntas godkänna propositionen i juni.

I övrigt ber jag att få hänvisa till det skriftliga underlaget men svarar gärna på frågor om sådana finns.

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Jag ser ingen som önskar ordet.

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi kommer till dagordningspunkt 19, Övriga frågor – igen, fast andra övriga frågor.

Anf. 73 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Ordförande! Det är tre övriga frågor, och jag avslutar med att säga att allt detta är informationspunkter. Jag avser att mycket andäktigt lyssna till den information som eventuellt ges.

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi tackar också för statsrådets och medarbetarnas deltagande vid EU-nämndens sammanträde. Lycka till på rådet och trevlig helg när det blir dags!

Anf. 75 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Tack så mycket! Jag ber att få önska hela EU-nämnden en trevlig helg så småningom!

§ 2 Rättsliga och inrikes frågor
Statssekreterare Johan Berggren
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
rättsliga och inrikes frågor den 4–5 juni 2026

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Vi är fortfarande på rättsliga och inrikes frågor, och med oss har vi statssekreterare Johan Berggren.

Vi har hunnit till dagordningspunkt 13 a, Den europeiska koalitionen för civil beredskap och resiliens.

Anf. 77 Statssekreterare JOHAN BERGGREN:

Ordförande! Vid RIF-rådet kommer Finland att informera om den så kallade koalitionen för stärkt civil beredskap och motståndskraft. Jag vill därför ta tillfället i akt att också informera nämnden om detta initiativ som regeringen ser som mycket värdefullt.

Koalitionen lanserades för ungefär ett år sedan av Nederländernas justitie- och säkerhetsminister David van Weel. Bakgrunden är det försämrade säkerhetsläget i Europa och behovet av att höja tempot i arbetet med civil beredskap inom EU.

Till en början samlades de nordiska och baltiska länderna tillsammans med Benelux. Sedan dess har även Polen och Tyskland anslutit, vilket ytterligare stärker koalitionen tyngd. Syftet var att samla likasinnade medlemsstater för att diskutera hur man gemensamt kan bidra till att stärka Europas civila beredskap och motståndskraft samt driva på genomförandet av den beredskapsunionsstrategi som kommissionen nyligen hade presenterat. Synergier och komplementaritet med Nato i stärkandet av resiliens och beredskap är också viktiga frågor för koalitionen.

Sverige har varit med från start. Minister för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin deltog tidigt, och vi har bidragit aktivt inte minst med våra erfarenheter av totalförsvar och civilt försvar. Vi stod också värd för det andra ministermötet i Stockholm i november förra året.

Nyligen hölls det tredje mötet i Helsingfors med den finske inrikesministern som värd. Där stod bland annat gemensamma risk- och hotbedömningar, skydd av kritisk infrastruktur och civil-militärt samarbete i fokus.

Det är också värt att notera att både president Niinistö och kommissionär Lahbib, som bland annat ansvarar för beredskap och krishantering i kommissionen, deltog vilket visar den politiska tyngden i arbetet. Kommissionären lyfte särskilt vikten av att arbeta utifrån ett brett allriskperspektiv med fokus på beredskap och förmåga att hantera konsekvenser av alla typer av risker och hot. Detta ligger väl i linje med Sveriges och koalitionen ansats.

Sammantaget är det glädjande att se hur denna grupp av medlemsstater tar ett gemensamt ledarskap i frågor om civil beredskap. I det löpande arbetet har inte minst Nederländerna, Finland och Sverige varit pådrivande. Regeringen bedömer att koalitionen är ett viktigt komplement till de formella EU-processerna för att öka tempot och ambitionen på området.

Med detta tackar jag för möjligheten att komma hit och informera nämnden om koalitionen.

Anf. 78 REBECCA LE MOINE (MP):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för föredragningen!

Jag är också medlem i Nordiska rådet, och jag kan bekräfta att detta har varit ett av de områden som vi har diskuterat mest och samlats kring.

Jag vill verkligen ge stöd för ert arbete, men jag vill också skicka med och tipsa om det som den brittiska säkerhetsrapporten har identifierat, som också sätter ytterligare en press. Det handlar om förlust av biologisk mångfald och ett förändrat klimat. Vi ser det i extremväder, och vi kan ganska enkelt förstå oss vad det skulle innebära om det skulle ske översvämningar när vi redan är i ett pressat läge – vi kanske inte kan få mat på borden eller få transporter att fungera.

Detta är en dimension som jag också hoppas kan reflekteras i de viktiga dialogerna och samtalen.

Anf. 79 Statssekreterare JOHAN BERGGREN:

Tack för inspelet! Jag vill understryka att när vi talar om ett allriskperspektiv handlar det om alltifrån naturkatastrofer och översvämningar till krigets krav. Det är verkligen hela spektrumet.

Sedan tror jag att de flesta länder i civilskyddsmekanismen på varierande nivå är med på att hantera de mer icke-antagonistiska hoten. En utmaning är snarare att få vissa länder att inse att vi behöver se hela hotskalan. Men jag är alltså helt med på inspelet.

Tack också för medskicket från Nordiska rådet! Det är roligt att höra.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi så mycket för informationen! Vi tackar också statssekreteraren med medarbetare för närvaro vid dagens sammanträde.

§ 3 Rättsliga och inrikes frågor
Statssekreterare Michaela Hollis
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 5–6 mars 2026
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 4–5 juni 2026

Anf. 81 ORDFÖRANDEN:

Då rör vi oss till dagordningspunkt 3. Vi är fortfarande kvar på rättsliga och inrikesfrågor. Med oss har vi statssekreterare Michaela Hollis, och vi börjar med en återrapport från mötet den 5–6 mars.

Anf. 82 Statssekreterare MICHAELA HOLLIS:

Herr ordförande! Trevligt att vara i nämnden igen. Den 5–6 mars ägde ett formellt ministerrådsmöte rum i Bryssel. Jag hänvisar till den skriftliga rapporteringen från mötet, men jag svarar givetvis på frågor, om nämndens ledamöter har några sådana.

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 10, Slutsatser om att gemensamt omsätta EU:s narkotikastrategi i praktiken.

Anf. 84 Statssekreterare MICHAELA HOLLIS:

Herr ordförande! Det cypriotiska ordförandeskapet presenterade den 11 maj ett utkast till rådsslutsatser om en gemensam operationalisering av EU:s narkotikastrategi. I slutsatserna presenteras en struktur för genomförandet av strategin. Ett genomföranderamverk kompletterar narkotikastrategins prioriteringar med konkreta åtgärder inom strategins samtliga pelare.

Genomföranderamverket ska vägleda det EU-gemensamma arbetet framåt. Det består av tre delar. Del 1 är EU:s handlingsplan mot narkotikahandel, del 2 är existerande EU-mekanismer, verktyg och processer, och del 3 är innovativa samarbetsprojekt.

I utkastet till rådsslutsatser välkomnas del 1, nämligen EU:s handlingsplan mot narkotikahandel. Avseende del 2 framhålls vikten av att ta till vara synergier genom att befintliga EU-mekanismer, verktyg och processer används på bästa möjliga sätt, liksom att EU:s institutioner samt relevanta byråer och organ uppmanas att samordna sina verksamheter kopplade till genomförandet av EU:s narkotikastrategi.

De innovativa samarbetsprojekt som nämns i del 3 ska vara frivilliga och omfatta alla pelare och prioriteringar i strategin, utom de delar som tas upp i EU:s handlingsplan och genomförs genom denna. Den information vi har gällande åsiktsutbyte på denna dagordningspunkt är att det inte kommer att ske en fullständig bordsrunda för diskussionen. En del medlemsstater kommer eventuellt att ta till orda för att uppmärksamma slutsatserna. Regeringen avser inte att ta till orda vid diskussionen.

Med detta går jag över till att samråda om regeringens förslag till svensk ståndpunkt.

Regeringen anser att slutsatserna är väl avvägda och avser ställa sig bakom godkännandet av rådsslutsatserna. Regeringens förslag till ståndpunkt återfinns i sin helhet i det underlag som delats med ledamöterna inför sammanträdet.

2025/26:42
29 maj

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen och konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt. Tack så mycket för i dag!

Innehållsförteckning

§ 1 Rättsliga och inrikes frågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDE.....	1
Anf. 2 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDE.....	1
Anf. 4 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	2
Anf. 5 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	3
Anf. 6 ANNA LASSES (C).....	3
Anf. 7 ANDERS EKEGREN (L).....	3
Anf. 8 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	3
Anf. 9 REBECKA LE MOINE (MP).....	4
Anf. 10 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	4
Anf. 11 ANDERS EKEGREN (L).....	4
Anf. 12 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	5
Anf. 13 ORDFÖRANDE.....	5
Anf. 14 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	5
Anf. 15 ORDFÖRANDE.....	5
Anf. 16 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	6
Anf. 17 ORDFÖRANDE.....	6
Anf. 18 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	6
Anf. 19 ÅSA ERIKSSON (S)	7
Anf. 20 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	7
Anf. 21 ORDFÖRANDE.....	7
Anf. 22 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	7
Anf. 23 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	7
Anf. 24 REBECKA LE MOINE (MP).....	8
Anf. 25 ORDFÖRANDE.....	8
Anf. 26 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	8
Anf. 27 ORDFÖRANDE.....	8
Anf. 28 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	8
Anf. 29 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	9
Anf. 30 ANNA LASSES (C).....	10
Anf. 31 ÅSA ERIKSSON (S)	10
Anf. 32 REBECKA LE MOINE (MP).....	10
Anf. 33 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	10
Anf. 34 ANNA LASSES (C).....	12
Anf. 35 ÅSA ERIKSSON (S)	12
Anf. 36 ORDFÖRANDE.....	12
Anf. 37 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	12
Anf. 38 MATILDA ERNKRANS (S).....	13
Anf. 39 REBECKA LE MOINE (MP).....	13
Anf. 40 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	13
Anf. 41 ORDFÖRANDE.....	14
Anf. 42 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	14
Anf. 43 ORDFÖRANDE.....	14
Anf. 44 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	14
Anf. 45 ORDFÖRANDE.....	14
Anf. 46 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	14
Anf. 47 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	15
Anf. 48 REBECKA LE MOINE (MP).....	15

Anf. 49	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	15
Anf. 50	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	16
Anf. 51	REBECKA LE MOINE (MP)	16
Anf. 52	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	16
Anf. 53	ORDFÖRANDEN	17
Anf. 54	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	17
Anf. 55	MATTIAS VEPSÄ (S)	17
Anf. 56	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 57	MATTIAS VEPSÄ (S)	18
Anf. 58	REBECKA LE MOINE (MP)	18
Anf. 59	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	18
Anf. 60	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 61	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	18
Anf. 62	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 63	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	19
Anf. 64	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 65	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	20
Anf. 66	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 67	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	20
Anf. 68	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 69	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	21
Anf. 70	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 71	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	21
Anf. 72	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 73	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	21
Anf. 74	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 75	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	21
§ 2	Rättsliga och inrikes frågor	22
Anf. 76	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 77	Statssekreterare JOHAN BERGGREN	22
Anf. 78	REBECKA LE MOINE (MP)	23
Anf. 79	Statssekreterare JOHAN BERGGREN	23
Anf. 80	ORDFÖRANDEN	23
§ 3	Rättsliga och inrikes frågor	24
Anf. 81	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 82	Statssekreterare MICHAELA HOLLIS	24
Anf. 83	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 84	Statssekreterare MICHAELA HOLLIS	24
Anf. 85	ORDFÖRANDEN	25